

Druhý carihradský koncil

Branislav Krasnovský

18. decembra 2020 † *História* † *Dejiny koncilov*

Byzantský cisár Justinián I. bol typickým predstaviteľom cézaropapizmu, veril, že pod jeho vladárske právomoci spadá aj cirkev a teologické otázky. Zároveň mu nemožno uprieť snahu o upokojenie náboženských rozbrojov v Byzantskej ríši. Snažil sa, aby katolíci, monofyziti a nestoriáni našli spoločné body a zmierili sa so závermi Chalcedonského koncilu z roku 451. Jeho aktivity však neboli práve najšťastnejšie.

V teologických otázkach sa cisár Justinián I. nechal ovplyvniť biskupom Teodorom Askidom z Cezarey, ktorý aby odvrátil Justiniána I. od prenasledovania origenistov, medzi ktorými mal mnohých priateľov, sa usiloval zamestnať Justiniána I. riešením iných otázok.

Cisára ovplyvnil až natoľko, že ten v roku 543 prijal a začal v teologických otázkach v Byzantskej ríši presadzovať tzv. Tri kapitoly (1. učenie Teodora z Mopsvestie, 2. spisy, ktoré napísal Teodoret Cyrský proti Cyrilovi Alexandrijskému a Efezskému snemu, 3. list kňaza Ibasu). Výsledkom jeho činnosti bol odpor na Západe, pretože západní teológovia vnímali nariadenia cisára Justiniána I. ako útok voči záverom Chalcedonského koncilu. Z katolíckeho hľadiska sú spomenuté Tri kapitoly vnímané ako nestoriánsky blud. Pápež Vigilius sa takisto postavil proti týmto kapitolám.

Aby sa situácia vyriešila, povolal cisár Justinián do Carihradu aj pápeža Vigília a nútil ho, aby tieto Tri kapitoly prijal. Pápež spočiatku nechcel dať súhlas k zavrhnutiu troch kapitol, neskôr však podľahol nátlaku, a aby sa vyhol prípadnému gréckemu rozkolu, vydal svoje *judicatum* s tým, že nebude naštrbená autorita Chalcedonského koncilu. Celý Západ bol pápežovým rozhodnutím zmätený a u mnohých teológov to vyvolalo pobúrenie. Niektorí dokonca pápeža Vigília obviňovali zo zrady Chalcedonského koncilu a prerušili s ním kontakty. Koncil v Kartágu dokonca v roku 550 exkomunikoval Vigília dovtedy, kým nebude činiť pokánie.

Justinián I.

zdroj: wikimedia commons

Pápež Vigilius bol vo veľmi ťažkom postavení. Odvolal preto svoje *judicatum* a dohodol sa s cisárom, že celý problém predostrú na najbližšom koncile a dovedy nech sa zachová existujúce „*status quo*“. Cisár Justinián I. však dohodu s Vigíliom nedodržel a v roku 551 sa celý spor ešte viac vyostril. Pápež edikt neprijal a stíhal všetkých biskupov, ktorí dokument podpísali, najmä pôvodcu celého problému, biskupa Teodora Askida. Na druhej strane chcel cisár Justinián I. zatknúť pápeža, ten sa však zachránil použitím azylu v kostole sv. Petra v Ríme. Neskôr v Chalcedóne pápež Vigilius vydal encykliku celému kresťanskému svetu, v ktorej sa sťažoval na cisárové násilensťvá.

Cisár Justinián I. teda zvolal do Konštantínopolu koncil, ktorý mal upevniť jednotu Cirkvi, pápež Vigilius sa tohto snemu nezúčastnil. Druhý carihradský koncil alebo druhý konštantínopolský koncil bol piatym ekumenickým koncilom v dejinách Cirkvi. Konal sa od 5. mája do 2. júna 553 v Konštantínopole a koncilu predsedal konštantínopolský patriarcha Eutychos. Rímsky pápež Vigilius sa koncilu, ako bolo spomenuté vyššie, nezúčastnil. Zo západnej časti ríše sa koncilu zúčastnilo len 16 biskupov, a približne 150 biskupov pochádzalo z kresťanského Východu.

Koncil riešil teologické spory, ktoré sa objavili ako reakcia na rozhodnutie Chalcedonského koncilu z roku 451. Išlo o problematiku vzťahov medzi božskou a ľudskou prirodzenosťou Ježiša Krista (monofyzitizmus a nestorianizmus). Cisár aktívne cez vlastných teológov a poradcov zasahoval aj do teologických diskusií. Pápež Vigilius medzitým vydal „*acta Constitum*“, v ktorej odsúdil 60 viet z prvej kapitoly teologického diela biskupa Teodora z Mopsvestie, pričom druhá a tretia kapitola sa neposudzovali.

Cisár Justinián I. nechal potom poslať pápeža Vigília do vyhnanstva. Vo vyhnanstve pápež Vigilius podrobne študoval aj so svojimi poradcami ďalšie kapitoly Teodora z Mopsvestie a spoločne dospeli k názoru, že ani odsúdením druhej a tretej kapitoly z diela Teodora z Mopsvestie nebude Chalcedonský koncil porušený. Pápež Vigilius v roku 554 tak vydal ďalšie vyhlásenie, v ktorom zavrhol celé dielo Teodora z Mopsvestie a

uznal uznesenia Carihradského koncilu, ten sa tak stal ekumenickým koncilom. Keď cisár Justinián získal zadosťučinenie, povolil pápežovi Vigíliovi návrat do Ríma. Pápež Vigilius sa však do Ríma už nevrátil, pretože pri návrate z vyhnanstva umrel v roku 555 v Syrakúzach na Sicílii.

Koncil nakoniec formuloval takú kristologickú náuku, ktorá sa v zásade verne pridržiava obsahu záverov Chalcedónskeho koncilu, no kladie mimoriadny dôraz predovšetkým na jednotu Kristovej osoby. Tieto dogmatické závery vydal koncil vo forme vysoko komplexne formulovaných kánonov, ktoré odrážajú dlhé, spleťité až zdanlivo bezvýchodiskové diskusie monofyzitov so zástancami učenia Chalcedónskeho koncilu.

Napriek takémuto ústretovému kroku voči monofyzitom neprišlo z ich strany k akceptácii Chalcedónskeho koncilu, ktorý naďalej tvrdo odmietali. Druhý carihradský koncil nakoniec odsúdil aj Origenovu teologickú náuku o apokostáze (konečnom uzmiernení sa milosrdného Boha s celým stvorením, vrátane hriešnikov, ktorí neprejavili nijakú ľútosť, a neveriacich) a preexistencii duše. Vyriešili sa aj teologické problémy medzi Konštantínopolom a Rímom a ekumenický rozmer koncilu dnes uznáva ortodoxná, katolícka i protestantská cirkev.

Spoločnými silami prebudíme SVEDOMIE Slovenska, bojujme za Vieru a hodnoty kresťanskej civilizácie. Bez Vás Christianitas.sk nezvládneme financovať, preto prosíme o Vašu PODPORU. Ďakujeme!

Bankové spojenie: **SK776500000000020594299**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/druhy-carihradsky-koncil/>